

HELYI TANTERV

GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ TANULÓK SZÁMÁRA

Állampolgári ismeretek 8.
évfolyam

2020.

Állampolgári ismeretek

1. Óraterv

Évfolyam	8.osztály
Heti óraszám	1óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	36 óra

2. Témakörök

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4 óra
A család gazdálkodása és pénzügyei	3 óra
Településünk, lakóhelyünk megismerése	3 óra
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	4 óra
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	4 óra
A látássérült személyekre vonatkozó jogszabályok és érdekvédelmi szerveződések	3 óra
Az esélyegyenlőségről	2 óra
A látássérült személyek továbbtanulási és munkavállalási lehetőségei	2 óra
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4 óra
A fogyasztóvédelem alapjai	3 óra
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	4 óra
Összesítve	36 óra

3. A tantárgy tanításának céljai

Az állampolgári ismeretek külön tantárgyként való tanítása, azt az osztályadalmi követelményt tükrözi, amely elvárja az életkornak megfelelő mindennapi életben történő eligazodást, valamint az ehhez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítását.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el, és azon készségeket szerezheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A tantárgy oktatásának célja a diákok felkészítése a felnőttkori szerepekre. Olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására ad lehetőségeket, amelyek segítik a tanulókat a majdan betöltendő felnőtt szerepre, és elősegítik egy tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség kialakulását.

A tantárgy alapvető törekvése a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása; valamint, hogy az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása révén a diák támpontokat kapjon a mindennapi életben történő tájékozódáshoz.

Alapvető, hogy az emberi jogok tudatosítása során a tanulók megismerjék a látássérült emberekre (fogyatékkal élők) vonatkozó törvényi, jogi szabályozásokat. Tudják, hogy hogyan éljenek jogaikkal, ismerjék meg többek között a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit, a fogyatékkal élők továbbtanulási és foglalkoztatási lehetőségeit, a sportolási- valamint az egészségügyi rehabilitációs módozatait.

Az állampolgári ismeretek kiemelt célja, hogy betöltse azt a szerepet, amely elősegíti a tanulóban a közösségért történő felelősségvállalás kialakítását, a hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakítását és megerősítését, valamint a haza iránti kötelezettségek megismerését.

Az állampolgári ismeretek épít a történelem, az osztályfőnöki, az etika, a hon-és népismeret, a földrajz ismeretanyagára és nevelési célkitűzéseire. A tantárgy további céljai, melyeket a tematikus témahetek is megerősítenek: a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, a tudatos fogyasztóvá válás, valamint a digitális térben lévő tudatos eligazodás segítése.

4. Módszertani alapelvek az állampolgári ismeretek tantárgy tanítása során

A tantárgy tanítását megelőzően fel kell mérni, hogy az alsóbb évfolyamok korrekciós foglalkozásainak milyen mértékben sikerült a szükséges alapismeretekkel és készségekkel ellátnia a tanulót. Ezen túlmenően birtokában kell lennünk annak az ismeretnek is, hogy tanulóink közül kik képesek a síkírás-olvasásra, illetve milyen segédeszközöket használnak a tanulás során.

A tanulás módját és körülményeit alapvetően meghatározza a látásmaradvány mértéke. A pedagógiai munkában a megmaradt funkciókra támaszkodhatunk – azokat fejleszteni, a hiányzókat kompenzálni kell. A diagnózis pontos ismerete és figyelembevétele szükséges a különböző látásjavító eszközök ajánlásához, a speciális módszerek, valamint a fejlesztési feladatok megválasztásához. A tanulóhoz szükséges képességek csakis a tanulási folyamat során fejlődnek. Miközben hatékony tanulási módszereket tanulnak meg, sajátítanak el, általuk fejlődik tanulóhoz való viszonyuk, és a sikerek nyomán nő az önbizalmuk.

Ha a tanulóra a vizuális információszerzés jellemző, akkor ők segédeszközzel képesek olvasni, írni. Ebben az esetben a tanulók a vizualitás elsődlegessége mellett különböző mértékben támaszkodnak a hallási (auditív) és a tapintó típusú (taktilis) információkra

is. Ebbe a csoportba sorolható minden gyengénlátó gyermek és az aliglátó tanulók egy része.

A gyengénlátó tanulók számára ma már sokféle korszerű optikai eszköz áll rendelkezésre: kézi, elemes lupék, hasábnagyítók, teleszkópok, távcsőszemüvegek, elektronikus olvasókészülékek. Az aliglátók a szükséges, 15-60-szoros nagyítást lehetővé tevő optikai, elektronikai eszközök segítségével képesek a síkírás-olvasás elsajátítására. A tanulást még számos hasznos eszköz segíti. Például: könyvtartó állvány, speciális füzet, stb.

Fontos, hogy engedélyezzük – a Házirendben leírtakkal egyetértésben - a tanuló egyéni segédeszközeinek használatát: okostelefon, vagy digitális fényképezőgép használatát a táblaképek rögzítésére.

Az iskolai feladatok nagyrészt vizualitásra épülnek. A gyengénlátó, aliglátó tanulók emiatt alapvetően hátrányban vannak. Az ismeretszerzéshez, feladatmegoldáshoz több időre van szükségük. Az egyéni differenciáláshoz nagy odafigyelés szükséges: segítséget nyújthatunk kézbe adott táblai vázlattal vagy táblára íráskor a táblára írt szöveg kimondásával.

A tanítási órákon eredményesen alkalmazhatóak auditív információhordozók is. Az olvasást kiváltó tanulási lehetőség az auditív tanulás. A hosszabb leckéket tartalmazó „tanulós” tárgyak, mint pl. a történelem, földrajz, biológia, állampolgári ismeretek hangkazettára, diktafonra, okostelefonba mondott anyaga a tanuló délutáni önálló felkészülését segítheti.

A gyengénlátók oktatásában fő szempont a láthatóság, az olvashatóság biztosítása. A tanulók a szokványos méretű iskolai információs anyagot (tankönyvi kép, szöveg, szemléltető anyagok) nem tudják használni. Számukra nagyobb méretű betűt, ábrát kell biztosítani, és szükség esetén lehetővé kell tenni a közelebről való szemlélődést. Nemcsak a betűméretet, hanem a vonalvastagságot, a sorköz méretét is az egyéni igényeknek megfelelően kell megválasztani. Biztosítani kell a kontrasztosságot (fekete-ferhér, kék-sárga stb.). Kerülni kell a fényes lapfelületet, a színes mezőben történő szövegmegjelenítést.

A gyengénlátó gyermekek kézírása kiváltható számítógéppel. Segítségével jól olvasható, esztétikus, számukra is látható-követhető nagyságú írásmunkákat készítenek.

A súlyosan aliglátó tanulót segítik a különböző képernyőolvasó-programok: Wintalker és a Jaws programok, melyek segítségével a Windows-rendszert is használni tudják a gyermekek, illetve az internet is elérhetővé vált számukra. A laptop-hoz kapcsolható Braille-kijelző sok gyerek számára alkalmas a számítógép használata során.

Javasolt tanulásszervezési eljárások az állampolgári ismeretek órákon

- a frontális és egyéni tanulásszervezés esetén a feladatokat a mennyiség vagy a feladatra szánt idő tekintetében differenciáljuk;
- csoportmunkában olyan szerepet adjunk, amelyben a tanuló jól teljesíthet; ha olvasási nehézséggel küzd, ne ő legyen a feladat felolvasója, ám ha ügyesen kommunikál, lehet szószóló: ezzel növelhetjük a tanuló önbecsülését, erősíthetjük pozitív önértékelését;
- a feladatvégzéshez a szokásosnál több idő biztosítsunk;
- segíthetjük a tanulót a feladatlapok, munkafüzeti feladatok elvégzésében, ha kezdetben felolvassuk számukra a megoldandó feladatok kérdéseit, táblázatoknál, több alpontot tartalmazó feladatoknál külön is hívjuk fel erre a figyelmét;

- a nehezebb tananyagrészek, törvények, rendeletek feldolgozását részletes tanári magyarázattal segítjük;
- differenciálás a szemléltető eszközök használatában - tévéadás, oktatófilmek megtekintésekor a munkafolyamatokat magyarázzuk el előzetesen;
- szemléltetéskor esetleg kapjon kézbe a látássérült tanuló külön megfigyelendő eszközt;
- amennyiben szükséges helyi megvilágítást alkalmazunk;
- a tananyagot alakítsuk át, a terjedelmét csökkentjük, adjunk/írjunk vázlatot;
- erősítsük a látássérülést kompenzáló képességeket: lényegkiemeléssel, tömörítéssel és a gondolatmenet egy logikai vázára való adat / fogalom felfűzéssel;
- oktatási, tanulási eszközök átalakításakor támaszkodjunk a nagyításra, kontraszt alkalmazására, domború ábrák használatára, speciális füzetekre;
- képelemzésre élénk színű, kontúrozott, nagyméretű, de nem túl aprólékos szemléltető anyagot (didaktikus rajz, grafikon, statisztikai táblázat, diagram) használjunk;
- eredeti képeket, rajzokat vagy nagy méretben vetítve (okostábla, interaktív tábla, TV) vagy egyenként közelről megmutatva szemléltessük;
- az önálló ismeretszerző munkát igénylő feladatokat lehetőleg csoportmunka keretében, differenciáltan végeztessük;
- kiselőadás anyagának összeállítását 2-3 forrásból, differenciáltan állapítsuk meg;

5. A tantárgy általános fejlesztési követelményei

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módokon fejleszti:

A tanulás kompetenciái

A tananyag feldolgozás folyamatában a tanuló elsajátítja a sokoldalú információgyűjtés és felhasználás képességét. Ennek előfeltétele, hogy 8. évfolyamra a gyermekek már megismerték látássérülésük kórákat, s tudják az abból eredő következményeket, terhelhetőségüket. Ekkorra már a tanulók tisztában vannak képességeikkel, korlátaikkal, érzelmi és értelmi lehetőségeikkel, ami segíti őket a mindennapjaikban. Ezek ismeretében fontos, hogy tapasztalatot tudjon szerezni saját környezetéből, családjá történeteiből, képekből, írott sajtóból, tömegkommunikációs eszközökből. Lényeges, hogy a különböző információk feldolgozása során legyen képes különbséget tenni tény és vélemény között, s szemlélje a kapott információkat kritikusan. Alapvető, hogy a látássérült tanuló folyamatos gyakorlással erősítse verbális emlékezetét.

Fontos az önállóság további fejlesztése a tanulási tevékenységében. A látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata 8. osztályra már kialakult, készségi szintűvé vált használatuk. Ezt alapul véve tovább kell erősítenünk céltudatosságát, kitartását az önálló továbbtanulás céljából. Az önfejlesztés igényének tovább erősítése különösen az ismeretszerzés-, és az egyéni tehetség

kibontakoztatása terén fontos. Meg kell tanulniuk az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtését, és a reális énképük kialakítását.

A kommunikációs kompetenciák

Társuljon a tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés. Segítsük a tanulót a közösség előtti felszólalásban, a tantárgy fogalmainak pontos meghatározásával, sokoldalú megközelítésével járuljunk hozzá a verbális kommunikációjának fejlesztéséhez. A látássérült tanuló sajátítsa el a segítségkérés különböző formáit. Tudjon udvariasan segítséget kérni és elfogadni. Következetes segítségnyújtásunkkal hozzájárulunk ahhoz, hogy a különböző kommunikációs helyzeteket helyesen értelmezzék és a metakommunikációt jól használják.

A digitális kompetenciák

Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően válassza ki az ismeretforrásokat, tudjon tanácsot kérni vagy tanácsot adni a médiahasználatról. A diák az információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámoló egy részéhez pedig digitális tartalmakat készítsen. Fontos, hogy megismerje a könyvtárak látássérült személyeket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat. A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internethasználatban a képernyőolvasó programmal. Legyenek tisztában a biztonságos internethasználattal és a közösségi portálokban rejlő veszélyekkel. Sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális szoftverek, okos eszközök készségszintű használatát.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Gyűjtsön, válogasson adatokat, tényeket, információkat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerezzen, összefüggéseket állapítson meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmazzon meg. Tanári magyarázattal, szemléltetéssel, más érzékszervekkel történő tapasztalatszerzés útján fejlessze valós tartalmú verbális tudását. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban kérdéseket, javaslatokat tegyen, társaival tablókat, PPT-eket készítsen. Legyen nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre hogyan hat életére, családjára és hazájára.

Személyközi, szociális, kapcsolati kompetenciák

Reális énképének kialakulását segítse a társas, csoportmunkában történő ismeretszerzés, amely hozzájárul önbizalma és önértékelése fejlődéséhez. Ezzel is erősíti a közösségért történő felelősségvállalását. Önismerete fejlődése során megismeri képességeit, erősségeit, és korlátait. A kooperatív tanulás révén az

együttes tevékenység saját élménnyé válik: társaival együttműködve szövegeket dolgoz fel, beszámolókat készít, információkat gyűjt a differenciált tanulási folyamatban. Egy téma vagy probléma közös megbeszélésekor érveket-ellenérveket fogalmaz meg. A látássérült tanuló értse meg és legyen tisztában szembetegségével, tudja kezelni saját akadályozottságát, miközben élje át saját önállóságának folyamatos növekedését, hogy minél kisebb mértékben szoruljon mások segítségére. Tanulja meg véleményének kifejtését, illetve más véleményének meghallgatása után döntésének esetleges megváltoztatását. Fejlessze kompromisszumkészségét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok kapcsán lehetőség van a fenti kompetencia fejlesztésére. Az ezeken való aktív részvétel elősegíti a problémaérzékenység-, valamint egy együttműködő, segítő, más ember iránt érdeklődést mutató személyiség kialakulását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. Kiemelt figyelmet kell fordítani a látássérült személyek továbbtanulási és munkavállalási lehetőségeire, az esélyegyenlőséget biztosító jogszabályokra. A látássérült tanulók legyenek tisztában (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkatevékenységekkel, foglalkozásokkal. A korlátozott pályaválasztási lehetőségek miatt fokozottan szükséges a pozitív attitűd kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt. Tanulják meg annak a módját, hogy hogyan élhetnek a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel.

6. Értékelés, számonkérés

A tanulást támogató értékelés előtérbe helyezésével, a tanulót segítő, fejlesztő visszajelzések, a csoportos megbeszélés és önértékelés, valamint a tanuló önmagához mért fejlődése a mindenkorai órai értékelési feladat. A tantárgy értékelésekor figyelembe kell venni az általános és speciális, egyénre szabott fejlesztési célkitűzések, feladatkijelölések alapján az ismeretek, jártasságok és készségek terén elért eredményeket.

A kooperatív tevékenységekkel, önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok értékelése részese a mindennapi oktatás-nevelésnek. Értékelendő területek az órai aktivitás, az együttműködés a tanulás folyamatában, az elsajátítottak önálló alkalmazására való törekvés.

Az értékelés módjai: szóbeli, írásbeli, az ötfokú skálán érdemjeggyel.

A gyermek tudását rendszerességgel és igényességgel kell mérni és értékelni. Történhet ez szóbeli feleltetéssel, írásban: aliglátó tanulóinknál Braille vagy elektronikus úton. A számítógépet készségszinten használók számára természetesen a digitális forma a legmegfelelőbb ellenőrzési módszer. Amennyiben a tanuló bizonyos feladatok, anyagrészek alól felmentést kap, azt előre kell tisztázni vele és a társaival

is. A tanulók felmérés, osztályozó vizsga esetén engedményeket vehetnek igénybe (többletidő, adaptált feladatok stb.).

Az értékelés kettős céljának megfelelően mindig meg kell találni a helyes arányt a formatív és a szummatív értékelés között. Összegző-minősítő értékelés javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében: *Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás, A magyar állam intézményei, Az állam szerepe a gazdaságban és a Látássérült személyekre* vonatkozó témakörnél.

Fontos szerepet kell játszania az egyéni és csoportos önértékelésnek, illetve a diáktársak által végzett értékelésnek is. Törekedni kell arra, hogy a számonkérés formái minél változatosabbak, az életkornak megfelelőek legyenek. A hagyományos írásbeli és szóbeli módszerek mellett a diákoknak lehetőséget kell kapniuk arra, hogy a megszerzett tudásról és a közben elsajátított képességekről valamely konkrét, egyénileg vagy csoportosan elkészített termék létrehozásával is tanúbizonyságot tegyenek.

Az értékelés területei:

- szóbeli felelet,
- feladatlapok értékelése,
- tesztek, dolgozatok osztályozása,
- rajzok készítése,
- munkafüzeti tevékenység megbeszélése,
- gyűjtőmunka elismerése,
- poszter, plakát, prezentációkészítése előre megadott szempontok szerint,
- múzeumlátogatási tapasztalatok előadása.

Az értékelés módjai: szóbeli, írásbeli, az ötfokú skálán érdemjeggyel.

7. Témakörök

1. Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmódel

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

Értelmezi a családot összetartó erő alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet.

Értelmezi a családot, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit. Felismeri a kulturális véleménynyilvánítás, az érvelés, a párbeszéd és a vita fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra (pl. örökletes szembetegségek), gyermeknevelésre készülés a látássérülés figyelembevételével.

Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.

Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása.

A kommunikációs készség fejlesztése.

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése.

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése.

Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása.

A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése.

Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről.

Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján.

A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői

Fogalmak

család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése.

Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása.

Plakát készítése a családi szerepekről, vagy

Digitális családtörténeti fotómontázs, vagy

Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése.

2.A család gazdálkodása és pénzügyei

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló megismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

A témakör tanulása eredményeként a tanuló felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A háztartás fogalmának értelmezése.

A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása.

Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről.

A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása.

A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel.

A családokra jellemző fogyasztási szokások.

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése.

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése.

A családokra jellemző fogyasztási szokások.

Fogalmak

családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Egy elképzelt család bevételeinek és kiadásainak megtervezése.

Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése.

Kooperatív csoportmunkában egy fiktív családi költségvetés összeállítása.

Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről.

A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit feltáró plakát, ötletbörze készítése.

3. Településünk, lakóhelyünk megismerése

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló megismeri Magyarország adott településeinek kulturális, néprajzi értékeit.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanulók kooperatív munkában digitális technika segítségével feldolgozzák és megismertetik társaikkal Magyarország adott településeinek jellegzetességeit, kulturális, történelmi, néprajzi értékeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése.

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése.

A kommunikációs készség fejlesztése.

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése.

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése.

Adott települések történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése.

Fogalmak

intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Települések kiválasztása – térképismeret fejlesztése.

Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről, kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről.

Beszélgető kör az adott településről – kommunikáció fejlesztése.

Helytörténeti tábló vagy PPT készítése.

4. Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló megérti az egy nemzethez való tartozás jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként

Ismereteket szerez a nemzetek, nemzetállamok szerepéről és feladatairól a világban. Megismeri nemzeti kulturális örökségünket.

Értelmezi a honvédelem jelentőségét.

Megérti a hagyományok tiszteletének és továbbadásának fontosságát.

Tapasztalatot szerez a véleménynyilvánítás, az érvelés, a párbeszéd és a vita hasznosságáról.

Beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az önismeret fejlesztése.

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése.

A kommunikációs készség fejlesztése.

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése.

Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.

Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése.

A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése.

A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése.

Népek, nemzetiségek jogainak, kultúrájának, hagyományainak bepillantó megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében.

Fogalmak

nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, lokálpatriotizmus, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Fogalommagyarázat készítése.

Kooperatív gyűjtőmunka a kulturális örökségeinkről, a legfontosabb hagyományainkról, a honvédelem feladatairól.

Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban

Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról

Vita a jogok és köteleességek egyensúlyáról

Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről

Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében

Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról

Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről

Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása

Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről

5. A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló megismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését; a törvényalkotás folyamatát; az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit. Bepillantást nyer az állam gazdasági szerepvállalásának területeibe.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanuló felismeri a jogok és köteleességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát; a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét; az adózás fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése.
A magyar állampolgárság feltételei.
A törvényalkotás menete.
Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése.
Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük.
Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása.
Az állam bevételeinek csoportosítása.
A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége.
A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság;

A kommunikációs készség fejlesztése.
Digitális kompetencia fejlesztése.
Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.
A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása.
A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése.
Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

Fogalmak

állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Kooperatív csoportmunkában Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése.

A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével.

Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális bemutató készítése.

Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

Forráselemzés, szövegértés, vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés erkölcsi és gazdasági következményeiről.

Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról

Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban

Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása

Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése

6. A látássérült személyekre vonatkozó jogszabályok és érdekvédelmi szerveződések

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a látássérült tanuló megismerje a fogyatékkal élőkre vonatkozó legfontosabb jogszabályokat, rendeleteket. Beazonosítsa azokat az érdekvédelmi szervezeteket, melyekhez a későbbiek folyamán fordulhat.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanuló felismeri a fogyatékkal élők jogait, kötelességeit és lehetőségeit az élete különböző területein.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az 1998.évi XXVI.törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény megismerése.

Az Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025. között – időarányos ütemtervének megismerése.

A kommunikációs készség fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése.

Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.

Fogalmak

törvény, rendeletek, Magyar Közlöny, fogyatékkal élők, látássérült, fogyatékosügyi tanácsadó, érdekvédelem

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

A fogyatékkal élőkre vonatkozó törvények, rendeletek megismerése tanári segítséggel.

Szövegértés, törvényszöveg elemzése, értelmezése.

Csoportos gyűjtőmunka után, plakát vagy digitális bemutató készítése a fogyatékkal élőket segítő szervezetekről.

7. Az esélyegyenlőségről

Javasolt óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a látássérült tanuló megismerje a 2003. évi CXXV.törvényt, amely az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szól.

Tudomást szerez az Egyenlő Bánásmód Hatóság meglétéről, szerepéről, feladatairól.

Bepillantást kap az esélyegyenlőség nemzetközi szintű megfogalmazásába: melyet az Európai Unió Alapjogi Chartája fogalmazott meg és a lisszaboni szerződés 6.-os cikkelye ratifikált.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanuló megismeri az esélyegyenlőség fogalmát, annak jelentését az oktatásban. Megismerkedik a pozitív diszkrimináció jelentésével, és a gyakorlati életben használt lehetőségeivel. Ismeretet szerez az esélyegyenlőség világnapjáról és hagyományos programjairól.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság feladatkörének megismerése, eljárási jogköre.
Jogorvoslati lehetőségek, ha sérül az esélyegyenlőség.
Szövegértés, törvényszöveg elemzése, értelmezése.
A kommunikációs készség fejlesztése.
Digitális kompetencia fejlesztése.

Fogalmak

Alkotmány, Európai Unió, esélyegyenlőség, pozitív diszkrimináció

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Az esélyegyenlőségről szóló törvény valamint a Magyar Alkotmányból(70./A §) a pozitív diszkriminációról szóló rész szövegének megismerése tanári segítséggel, magyarázattal.

Kooperatív gyűjtőmunkával az esélyegyenlőség gyakorlati bemutatása plakát vagy digitális technika segítségével.

8. A látássérült személyek továbbtanulási és munkavállalási lehetőségei

Javasolt óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a látássérült tanuló megismerje azokat a lehetőségeket, melyek a továbbtanulását és a későbbi munkavállalását segítik.

Megerősítést nyernek abban, hogy a sajátos nevelési igényt a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, illetve az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság állapítja meg egy komplex vizsgálat alapján.

Hallanak a Megváltozott Munkaképességűek Országos Egyesületéről, a 2011. évi CXCI. törvényről, amely a fogyatékkal élőket segíti a munkavállalásban. Ismeretet szereznek a védett munkahelyekről.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanuló megismeri az integráció, az elemi rehabilitáció fogalmát és jelentőségét. Tudomást szerez a MVGYOSZ tevékenységéről, és a segítségnyújtás lehetőségeiről. Megtapasztalja azokat a lehetőségeket, amelyek a középiskolai felvételét segítik.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Digitális kompetencia fejlesztése.

Szövegértés fejlesztése.

A kommunikációs készség fejlesztése

Fogalmak

integráció, szegregáció, speciális szakiskolák, szakmák SNI-s tanulóknak, MVGYOSZ, rehabilitáció, mentesítés, méltányosság

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Tanári segítséggel digitális gyűjtőmunka a 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről szóló hatályos a sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó paragrafusai, valamint a középfokú iskolák alapidokumentumaiban lévő felvételi kritériumok kikeresése. A középiskolai felvételi eljárás menetének megismerése, jelentkezési lapok kitöltésének lehetőségei.

9. Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra

Javasolt óraszám: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a látássérült tanuló megismerje a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait.

Megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

Az esélyegyenlőségi törvény alapján megismerkedik az akadálymentesítés fogalmával.

A témakör tanulása eredményeként

A témakör tanulása eredményeként a tanuló társaival együtt a látássérült emberek által elsajátítható szakmákkal, foglalkozásokkal kapcsolatban, valamint a mindennapi elektronikus és papíralapú ügyintézésről információt gyűjt.

Megérti azt az össztársadalmi tudatos tevékenységet, amely fogyatékkal élők számára igyekszik olyan körülményeket biztosítani, melyek lehetővé teszik számukra minden olyan tevékenység elvégzését, melyben akadályoztatva vannak.

Információkat szerez a látássérültek által is végezhető diákmunkáról.

Az összegyűjtött anyagról önállóan vagy kooperatív módon beszámolót készít.

A beszámolót előadás formájában társai elé tárja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

Annak felismertetése, hogy az akadálymentesítéssel biztosított a látássérült önálló életvitele, valamint a társadalmi életben való aktív részvétele.

Foglalkozások, szakmák, hivatások csoportosítása, összehasonlítása.

A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése.

Az életpálya-tervezés.

A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok.

Az elektronikus ügyintézés.

A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése.

A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása, fejlesztése.

A több nézőpont figyelembevételével a mérlegelő gondolkodás fejlesztése.

A kommunikációs készség fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése.

Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.

Fogalmak

esélyegyenlőségi törvény, akadálymentes munkahely, akadálymentes ügyintézés, akadálymentes otthon, ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról.

Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról.

Érvelés a diákmunka mellett illetve ellene.

Tanári segítséggel információk gyűjtése az alábbi lehetséges témákban: az automatizáció, a digitalizáció és a robotika szerepéről és következményeiről a munkaerőpiacon.

Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása

Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről, szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról

10. A fogyasztóvédelem alapjai

Javasolt óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a fogyasztási szokásaiban érvényesítse a tudatosság szempontjait.

Megismeri a Föld napja eseménysorozat céljait, s odafigyelve tesz azért, hogy csökkentse ökológiai lábnyomát.

Megismerkedik az 1997.évi CLV törvény a fogyasztóvédelemről hatályos változatával, valamint a Békéltető Testület tevékenységével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

Fogyasztási szokásaiban megtanulja érvényesíteni a környezetvédelemről tanultakat, hogy saját ökológiai lábnyomát csökkentse.

Tisztában lesz a fogyasztói jogaival és a jogorvoslati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A Föld napja: „egy nap a holnapért”. A Föld órája: „kapcsold le a villanyt Te is!”

A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése.

A fogyasztóvédelem tipikus területei.

A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei.

A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai, kiemelten a webáruházak, internetes vásárlások lehetőségeit és veszélyeit.

A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata.

A kommunikációs készség fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése

Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.

A döntési képesség fejlesztése.

A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása.

Fogalmak

fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Fogyasztóvédelem területeiről valamint a fogyasztói jogorvoslati lehetőségekről plakát, PPT készítése.

Elképzelte vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével.

Animáció vagy prezentáció készítése az „ökológiai lábnyom”-mal kapcsolatban.
Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról
Folyamatábra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre

11. A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló tudja, Magyarország Alaptörvénye kimondja az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való jogot minden állampolgára számára.

Megismeri a társadalmi szolidaritás fogalmát, gyakorlati megnyilvánulásait és fontosságát.

Megérti az alapvető ellátórendszerek feladatkörét.

Megismeri a közfeladatokat ellátó személyek feladatkörét és kiemelt társadalmi szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló

Tanári irányítással valamint kooperatív csoportmunkával beszámolót készít a magyarországi állami ellátórendszerekről, feladataikról, ellátási kötelezettségükről.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése.

A társadalmi szolidaritás színtereinek feltérképezése.

A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői.

Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai.

Az egészségügyi ellátás színterei, feladatai, szereplői.

A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban.

A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai.

A kommunikációs készség fejlesztése.

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése.

Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése.

Digitális kompetencia fejlesztése.

Fogalmak

köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, társadalmi szolidaritás, családtámogatás, járadékok, segélyek, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;

Javasolt tevékenységek a differenciálás elvének érvényesülésével

Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról.

Szemponatok segítségével beszámoló készítése valamelyik témából: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás, társadalmi szolidaritás.

Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról

Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás

Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról

Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről

Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből

Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről